

การมีส่วนร่วมของชุมชนกับส่วนประสมทางการตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP)

บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด

Community engagement with marketing mix in community product development (OTOP) Moo 7,
Bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province

รุ่งวิทย์ ตรีกุล¹ ตรีธิดา บุญทศ² ญาณกร เขตศิริสุข³

E-mail: Treetida.baac@reru.ac.th

โทรศัพท์: 08-6782-6740

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนกับส่วนประสมทางการตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด และ 2) เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนและปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชน โดยนำข้อมูลตัวอย่างจากประชาชนในชุมชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ผลการวิจัยครั้งนี้ 1) ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88 และค่า S.D. = 0.43) และ 2) ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88 และค่า S.D. = 0.43)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, ผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน , ส่วนประสมทางการตลาด

Abstract

Research on community engagement with market mix in community product development (OTOP) Ban Bunglert Moo 7, Bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province, aims to study the level of opinion on community participation in the development of OTOP community products. and 2) to study opinions on the market mix factors of Ban Bunglert people. Moo 7 Bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province, which conducted studies on community participation and public market factors. It takes sample data from people in the Ban Bunglert community. Moo 7, Bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province The findings of this study are: 1) The people of Ban bunglert. Moo 7 bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province There are opinions about overall community participation at a very high level (\bar{X} = 3.88 and S.D. = 0.43) and 2) the market mix factors of the people. Moo 7 Bunglert Subdistrict, Meiwadi District, Roi Et Province is very high (\bar{X} = 3.88 and S.D. = 0.43).

Keywords: Participation, Local Product , Marketing Mix

^{1,2} อาจารย์ประจำสาขาวิชาบัณฑิตกรรมการบริการและการท่องเที่ยว คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีดิจิทัลทางธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจและการบัญชี มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ความเป็นมาของปัญหา

ในปัจจุบันหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนให้ความสำคัญกับการพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ตามโครงการหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ เป็นโครงการตามนโยบายของรัฐบาลที่ต้องการสร้างรายได้เพื่อส่งเสริมเศรษฐกิจระดับฐานรากก่อให้เกิดรายได้แก่ชุมชนในท้องถิ่น ทำให้เกิดการสร้างผลิตภัณฑ์ของชุมชนเพิ่มขึ้นอย่างแพร่หลาย ด้วยการนำทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาพัฒนาเพิ่มมูลค่า สอดคล้องกับวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่น (สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด, 2562) ซึ่งแนวคิดนี้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนสามารถสร้างสรรค์ผลิตภัณฑ์ (Product) โดยมีการพัฒนาทางการผลิตสินค้า การบริหารจัดการ การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีทางการผลิตให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับ ตรงตามความต้องการของตลาด โดยการที่ชุมชนต้องพึ่งตนเอง (Self-reliance) เพื่อสร้างงาน สร้างรายได้ นำไปสู่เป้าหมาย การมีคุณภาพชีวิตที่ดีอันเป็นรากฐานที่สำคัญของประเทศ และแผนพัฒนาแห่งชาติฉบับที่ 12 มีกรอบวิสัยทัศน์หลักของการวางแผนน้อมนำการใช้หลักเศรษฐกิจพอเพียง ยึดคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนาอย่างมีส่วนร่วม

พื้นที่ของบ้านบุ่งเลิศมีกลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบมันม่วง บ้านบุ่งเลิศ ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด แปรรูปผลิตภัณฑ์เป็นข้าวเกรียบโกโก้ บ้านบุ่งเลิศ ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด เป็นกลุ่มที่สามารถสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องแต่ยังขาดกำลังในการผลิตเพื่อให้ได้จำนวนตรงกับความต้องการของการสั่งซื้อ

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีแนวคิดที่จะพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนจากภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการแปรรูปผลิตภัณฑ์ของกลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบมันม่วง บ้านบุ่งเลิศ ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด แปรรูปผลิตภัณฑ์เป็น ข้าวเกรียบโกโก้ บ้านบุ่งเลิศ ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด เนื่องจากผู้วิจัยได้ลงพื้นที่วิเคราะห์ศักยภาพผลิตภัณฑ์ชุมชน พบว่า กลุ่มผลิตภัณฑ์ข้าวเกรียบ มีศักยภาพด้านผู้นำ และมีวัตถุดิบในชุมชนเอง สมาชิกกลุ่มพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลงทัศนคติและเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ โดยการนำองค์ความรู้ใหม่ไปต่อยอดการพัฒนากลุ่มอาชีพของตน เพื่อนำไปสู่การสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับผลิตภัณฑ์ชุมชน ซึ่งการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนในครั้งนี้มุ่งอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพิ่มมูลค่าและคุณค่า เสริมรากฐานให้เศรษฐกิจของชุมชนมีความเข้มแข็ง มั่นคง ยั่งยืนตลอดไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP บ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research)
2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 2.1 ประชากร คือ ประชาชนบ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 393 คน (เทศบาลตำบลมะยงดี ข้อมูล ณ วันที่ 17 ธันวาคม 2562)
 - 2.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) ที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนบ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 180 คน โดยคำนวณจากสูตรของ Yamane (1973) และเลือกพื้นที่ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างโดยเลือกเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวก (Convenience Sampling Technique)
3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ดังนี้
 - 3.1 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนบ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และใช้ทฤษฎี แนวความคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 3.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุ่งเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุ่งเลิศ อำเภอมะยงดี จังหวัดร้อยเอ็ด โดยผู้วิจัยได้พัฒนาแบบสอบถามตามวัตถุประสงค์และใช้ทฤษฎี แนวความคิดเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 180 คน โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 180 คน ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. ดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ณ บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด
3. ดำเนินการใส่รหัสแบบสอบถามเพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและข้อมูลส่วนประสมทางการตลาด ใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการบรรยายข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ข้อมูลส่วนบุคคล พบว่า ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด เพศหญิงมากกว่าเพศชาย (ร้อยละ 54.64) มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มีมากที่สุด (ร้อยละ 33.93) สถานภาพสมรสมากที่สุด (ร้อยละ 69.64) ระดับการศึกษา ประถมศึกษา มีมากที่สุด (ร้อยละ 66.07) ประกอบอาชีพ รับจ้าง/เกษตรกร/ช่าง มีมากที่สุด (ร้อยละ 68.93) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท มีมากที่สุด (ร้อยละ 69.29) และตำแหน่งการเป็นผู้นำของชุมชน ไม่มีตำแหน่งมากที่สุด (ร้อยละ 97.14)

วัตถุประสงค์ข้อ 1 เพื่อศึกษาระดับความคิดเห็นด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการพัฒนาสินค้าผลิตภัณฑ์ชุมชน OTOP บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 1 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมและรายด้านของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด

การมีส่วนร่วม	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	3.94	0.43	มาก
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ	3.91	0.41	มาก
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.86	0.43	มาก
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	3.80	0.46	มาก
โดยรวม	3.88	0.43	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวม อยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 3.88) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ (\bar{X} = 3.94) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (\bar{X} = 3.91) และด้านการมีส่วนร่วมในการผลประโยชน์ (\bar{X} = 3.86)

วัตถุประสงค์ข้อ 2 เพื่อศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จังหวัดร้อยเอ็ด

ตารางที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดของประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จังหวัดร้อยเอ็ด

การรับรู้ในด้านส่วนประสมทางการตลาด	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านผลิตภัณฑ์	4.35	0.52	มาก
2. ด้านราคา	4.34	0.60	มาก
3. ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย	4.29	0.57	มาก
4. ด้านการส่งเสริมการตลาด	4.33	0.55	มาก
5. ด้านกระบวนการให้บริการ	4.36	0.54	มาก
6. ด้านบุคลากร	4.39	0.52	มาก
7. ด้านลักษณะทางกายภาพ	4.36	0.53	มาก
โดยรวม	4.35	0.44	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีการรับรู้ในส่วนประสมทางการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก (\bar{X} = 4.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ ด้านบุคลากร (\bar{X} = 4.39) ด้านกระบวนการให้บริการ (\bar{X} = 4.36) และด้านผลิตภัณฑ์ (\bar{X} = 4.35)

อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จ.ร้อยเอ็ด อภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จ.ร้อยเอ็ด มีความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจ ได้มีการเสนอความคิดเห็นร่วมกับชุมชนหรือเทศบาลเพื่อหาวิธีการในการผลิตสินค้า OTOP ร่วมกัน การมีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาบุคลากรทางการผลิตสินค้า OTOP และได้รับรางวัลหรือลงความเห็นว่าช่วยกันจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ได้มีการเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาดหรือตกแต่งชุมชนให้มีความสวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนอยู่เสมอ ได้มีการรับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เป็นประจำ และมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อยู่เป็นประจำ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ท่านมั่นใจว่าชุมชนของท่านได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการผลิตสินค้า OTOP มั่นใจว่ามีการลงทุนประกอบกิจการร้านค้าและบริการ ต่าง ๆ ภายในบริเวณหมู่บ้าน เช่น การจำหน่ายสินค้า OTOP ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล มีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการเข้าร่วมบูรณะซ่อมแซม และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การมีส่วนร่วมกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และได้ร่วมติดตาม หรือประสานงานให้ส่วนราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เร่งดำเนินการจัดหาแหล่งตลาดในการจำหน่ายสินค้า OTOP ซึ่งสอดคล้องกับ อรมัย กักผล (2552) พบว่า การที่ประชาชนเข้าไปร่วมกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อผลประโยชน์ของประชาชนโดยส่วนร่วมอย่างแท้จริง ทั้งนี้ ต้องอยู่บนพื้นฐานของการที่ประชาชน จะต้องมีส่วนร่วมในทางความคิด มีความรู้ ความสามารถ ในการกระทำและมีความเต็มใจที่จะเข้าไปร่วมกิจกรรมนั้น ๆ โดยที่การมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีลักษณะการเข้าร่วมอย่างครบวงจร ตั้งแต่ต้นจนถึงที่สุด กล่าวคือ เริ่มตั้งแต่การเกิดจิตสำนึกในตนเองและถือเป็นภาระหน้าที่ของตน ร่วมคิดร่วมกัน วางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมกันติดตามประเมินผล

2. ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยายะดี จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นเกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดต่อการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน OTOP โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ มีความสอดคล้องของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP มีความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP มีความคงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ด้านราคา มีความเหมาะสมของราคากับคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP มีการนำเสนอราคาของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อย่างยุติธรรม ด้าน

ช่องทางการจัดจำหน่าย มีการเดินทางเข้าถึงง่ายและมีความสะดวก มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ผ่านตัวแทนจำหน่าย มีช่องทางการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต ด้านการส่งเสริมการตลาด มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น website ใบปลิว มีส่วนลดสำหรับการซื้อจำนวนมาก มีราคาพิเศษในการซื้อให้กับร้านค้า ด้านกระบวนการให้บริการ มีการปฏิบัติต่อผู้มาใช้บริการอย่างเท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านได้อย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้ผู้มาใช้บริการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ด้านบุคลากร มีความสุภาพและมีความใส่ใจในการให้บริการ มีการแต่งกายที่เหมาะสมในการให้บริการ มีการให้บริการผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย ด้านลักษณะทางกายภาพ มีป้ายบอกทางชัดเจน มีห้องน้ำสะอาด ถูกสุขอนามัย ไว้คอยบริการ มีป้ายบอกประวัติความเป็นมาของหมู่บ้าน ซึ่งสอดคล้องกับ จิตตาภา เพื่องกรณ์ (2554) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวตลาดเก่าโคยก็ อำเภอมือง จังหวัดราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการส่วนใหญ่ให้ความสำคัญกับการแสดงราคาสินค้าและบริการ เสน่ห์ ชูชีพอิน้อย (2561) ได้ศึกษา เรื่อง ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ให้ความสำคัญในการมาเที่ยวถนนยาวราชบุรี พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการซื้อสินค้าและบริการ เนื่องจากปัจจัยด้านผลิตภัณฑ์ และความสะดวกในการเดินทางท่องเที่ยว

สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนกับส่วนประสมทางการตลาดในการพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าชุมชน (OTOP) บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด เพศชายมากกว่าเพศหญิง มีอายุระหว่าง 35-44 ปี มีสถานภาพสมรส ระดับการศึกษาส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับ ปวช./ปวส/อนุปริญญา ประกอบอาชีพรับจ้าง/เกษตรกร/ช่าง รายได้เฉลี่ยต่อเดือน 10,000-20,000 บาท ตำแหน่งการเป็นผู้นำของชุมชน ส่วนมากไม่มีตำแหน่ง

2. ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ด มีความเห็นด้วยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนโดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น ท่านได้มีการเสนอความคิดเห็นร่วมกับชุมชนเกี่ยวกับการผลิตสินค้า OTOP ท่านได้มีส่วนร่วมเสนอความคิดเห็นในการพัฒนาบุคลากรทางการผลิตสินค้า OTOP และท่านได้ร่วมลงมติหรือลงความเห็นที่จะช่วยกันจัดการเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ เช่น ท่านได้เข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์รักษาความสะอาดหรือตกแต่งชุมชนให้มีความสวยงามและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยของชุมชนอยู่เสมอ ท่านได้รับข้อมูลข่าวสารใหม่ ๆ เป็นประจำ และท่านมีส่วนร่วมหรือสนับสนุนและส่งเสริมการจัดกิจกรรมผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อยู่เป็นประจำ เป็นต้น ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เช่น ท่านมั่นใจว่าชุมชนของท่านได้รับประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการดูแลรักษา ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการผลิตสินค้า OTOP และท่านมั่นใจว่ามีการลงทุนประกอบกิจการร้านค้าและบริการ ต่าง ๆ ภายในบริเวณหมู่บ้าน เช่น การจำหน่ายสินค้า OTOP ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เช่น ท่านมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการเข้าร่วมบูรณะซ่อมแซม และก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกเกี่ยวกับแหล่งผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ท่านได้มีส่วนร่วมในการติดตาม ประเมินผล การมีส่วนร่วมกิจกรรมสนับสนุนและส่งเสริมผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และท่านได้ร่วมติดตาม หรือประสานงานให้ส่วนราชการหรือองค์กรต่าง ๆ เร่งดำเนินการจัดหาแหล่งตลาดในการจำหน่ายสินค้า OTOP เป็นต้น

3. ประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอมือง จังหวัดร้อยเอ็ดมีการรับรู้เกี่ยวกับส่วนประสมทางการตลาดต่อการผลิตสินค้าชุมชน OTOP โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านผลิตภัณฑ์ เช่น ความสอดคล้องของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ความน่าสนใจของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และความคงไว้ซึ่งผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP เป็นต้น ด้านราคา เช่น ความเหมาะสมของราคากับคุณภาพของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP และการนำเสนอราคาของผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP อย่างยุติธรรม ด้านช่องทางการจัดจำหน่าย เช่น การเดินทางเข้าถึงง่ายและมีความสะดวก มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ผ่านตัวแทนจำหน่าย และมีช่องทางการจัดจำหน่ายทางอินเทอร์เน็ต เป็นต้น ด้านการส่งเสริมการตลาด เช่น มีการโฆษณาผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น website ใบปลิว มีส่วนลดสำหรับการซื้อจำนวนมาก และมีราคาพิเศษในการซื้อให้กับร้านค้า ด้านกระบวนการให้บริการ เช่น มีการปฏิบัติต่อผู้มาใช้บริการอย่างเท่าเทียมกัน มีการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ในหมู่บ้านได้อย่างเหมาะสม และมีการเปิดโอกาสให้ผู้มาใช้บริการได้เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น ด้านบุคลากร เช่น มีความสุภาพและมีความใส่ใจในการให้บริการ มีการแต่งกายเหมาะสมในการให้บริการ และมีการให้บริการผ่านสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัย และด้านลักษณะทางกายภาพ เช่น มีป้ายบอกทางชัดเจน มีห้องน้ำสะอาด ถูกสุขอนามัย ไว้คอยบริการ เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการศึกษานโยบายของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง โดยให้ประชาชนในชุมชนได้มีส่วนร่วมให้มากขึ้น ทั้งในเรื่องของการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาฟื้นฟู และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรในชุมชน
2. การศึกษาครั้งนี้พบว่า บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยางตลาด จังหวัดร้อยเอ็ด ได้ให้ข้อเสนอแนะว่าควรผลักดันผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ให้มีจุดจำหน่ายเพิ่มมากขึ้น และควรไปร่วมงานจัดแสดงสินค้าในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด และระดับนานาชาติต่อไป
3. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดในด้านผลิตภัณฑ์และด้านกระบวนการ มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP
4. ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อสินค้าผลิตภัณฑ์ OTOP จากมากไปน้อย คือ ปัจจัยด้านบุคลากร ด้านกระบวนการให้บริการ ด้านลักษณะทางกายภาพ ด้านผลิตภัณฑ์ ด้านราคา ด้านการส่งเสริมการตลาด และด้านช่องทางการจัดจำหน่าย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเพียงแค่บ้านบุงเลิศ หมู่ 7 ตำบลบุงเลิศ อำเภอยางตลาด จังหวัดร้อยเอ็ด เพียงหมู่บ้านเดียว ถ้ามีการวิจัยในครั้งต่อไปควรที่จะศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆ ในจังหวัดร้อยเอ็ด

เอกสารอ้างอิง

- ฐิตาภา เพื่องกรณ์. (2554). ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่นักท่องเที่ยวชาวไทยให้ความสำคัญในการท่องเที่ยวตลาดเก่าโคกอีอำเภอมืองจังหวัดราชบุรี. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศศ.ม.. มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- เทศบาลตำบลเมยวดี. (2562). จำนวนประชาชนบ้านบุงเลิศ หมู่ 7 [รุ่งวิทย์ ตรีกุล, ผู้สัมภาษณ์].
- เสน่ห์ ชูโพธิ์น้อย. (2561). การศึกษาปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า OTOP ผ้าไหมปักธงชัยของประชากร จังหวัดนครราชสีมา. การค้นคว้าอิสระบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง สาขาวิทยบริการเฉลิมพระเกียรติจังหวัดนครราชสีมา.
- สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด. สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดร้อยเอ็ด กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย. <<http://www.roiet.cdd.go.th/>> (สืบค้นเมื่อ วันที่ 17 ธันวาคม 2562).
- อรรถัย กักพล. (2552). คู่มือ การมีส่วนร่วมของประชาชนสำหรับนักบริหารท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- Taro Yamane (1973). Statistics: An Introductory Analysis. 3rdEd.New York. Harper and Row Publications.